

الرشاد

س ١٠٠٠ ١٣٣٠

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفتلق مجموعة اسلاميدر
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد
صاحب ومدير مسئول : ح : اشرف اديب

قواعد خلاقه دائره سنده تعلیم و تربیه ایدیلر و تزیه بر محیط ده پرورش یاب اولورسه مظهر سعادت و کمال اولور .

عکسی تقدیرده بر طاقم اخلاق ردیه و ملکات سفیه ایله الفت پیدا ایدیلرک اهل شقاوت درک سینه دوشولش اولور . غزالی احیا و آثار سائر سنده بومسئله بی عمیق بر طرزده تدقیق و محاکمه ایلشدر .

حضرت امام اخلاق تبدل ایدر دیمک - فلاسفه دن بعضیلرینک زعم ایتدیکی کبی - انسانده کی قوای فطریه نیک ماهیتلری تحول ایدر دیمک اولمدیفنی پک کوزل ایضاح ایتشدر .

غزالی انسانلرده کی قوای جبلیه یه ، افراط ، تفریط و اعتدال دن عبارت اولق اوزره اوج مرتبه تعیین ایتکده در .

مراتب مذکورده دن افراط و تفریطی بر نوع مرض معنوی عد و اعتدالی نفسک صحت تامه سی صورتنده تصویر ایدیور .

احیاء العلومک اوجنجه دردنجی ربعلری علم اخلاقک اک علوی سانجه لری ، اک رنگین اساسلری ایله مالا ملدر .

اوجنجه ربعمده اخلاق مذمومه بر تفصیل ایضاح ایدلدکن صکره تزکیه نفس حقنده اساسلی دستورلر ، متین محاکمات سرد ایدلمشدر . غزالی خلقتک ، تربیه و ریاضت نفس سایه سنده تهذیب ایدیله بیله جکینه قائمدر . بو خصوصده عقلی و نقلی ایراد ایتدیکی برهانلری بعض مثالرله ده توضیح ایتشدر .

احیاءه دیورکه : « بعض کیمسه لر طبیعتک دکشه ، یه جکینی و خویک قابل تغیر اوله میه جفنی زعم ایتدکارندن تهذیب اخلاق ایله اشتغالی عبیه عد ایدیورلر . ادعایخی تأیید ایچون دیورلرکه قدوقامت ، شکل و سیما بدنک صورت ظاهره سی اولدیفنی کبی (خوی) ده نفسک صورت باطنه سیدر . بر آدمک قدوقامتکی کو چولتوب بیوتک و یا سیما سنک اشکالی تغیر ایتک نصل امکان خارجنده ایسه صورت باطنه نلک دکشدیرلمسی ده عینی صورتله ممکن دکلددر .

غزالی بو ادعاده بولنانلرک علوم شرعیه و یا علوم عقلیه منتسبینی اولدقلرینه کوره مطالبه لرینی ایکی صورتله جرح ایدیور . ارباب شریعتدن اولانلره توجیه خطابه دیورکه : (سز اصحاب اعتقاددن اولدیغکز حالده خویک تبدلی امکانی رد ایدیورسکز . حالبوکه جناب رسالتاب (تخلقوا باخلاق الله) و (حسنوا اخلاقکم) کبی بر طاقم امرلر ویرمشدر . غیر ممکن اولان بر شیئی پیغمبر نصل اولورده امر ایدر ؟ حضرت پیغمبرک محاسن اخلاق ایله اتصاف حقنده کی فرمان عالیلری خویک تبدل ایده بیله جکینه بر دلیل شرعی دکلددر ؟

علوم عقلیه اربابی ده شوصورتله الزام ایدیور : سز بر طرفدن خوی تبدل ایتمز ادعاسنی عیوقه چیقاردیغکز حالده دیگر طرفدن حیواناتک خویلرینی و اعتیادلرینی دکشدیره بیلدیگکیزی مفتخرانه اعلان ایدیورسکز . بهایمک خویلری تبدل ایتدیکنی قبول ایدوبده مرید و صاحب عقل و اذعان اولان انسانلرده تبدل اخلاقک عدم امکاننه قائل اولمکز قدر متناسبتر برشی اولورمی ؟

برشاهینک ، برکلبک یقالادینی شکاری پارچه لایوب بیه سی طبیعتی مقتضاسندن ایکن تعلیم و تربیه سایه سنده بوخویندن و ازچیریله بیلور . شاهین طوطدینی قوشی ، تازی یقالادینی آوی پارچالامق سزین کتیروب صاحبزبنه تسلیم ایدیورلر . طوطی تعلیم و تربیه ایله - معنایینی ا کلاما ، قله برابر - بعض جمله لر تکلم ایده بیلور .

حیواناتک خویلرینی بوصورتله تبدل ممکن اولدیفنی حالده انسانلرده بونک عدم امکاننه قائل اولق مکابرده دن باشقه برشی اوله من .

باخصوص که بز خویک تبدیلی سوزیله طبیعتک تغیری امکانی ادعا ایتیورز ، بلکه تهذیب اخلاقی قصد ایدیورز .

بزده قانعکه برزراعت متخصصی نه قدر مقتدر اولورسه اولسون هیچ بر زمان الما چکیردکنندن خرما آغاجی یتشدیرمز . فقط الما چکیردکنی اصول زراعتیه توفیقاً تربیه و تنمیه صورتیه تکامل ایتدیره بیلر . تربیه اخلاقیه ده عذیله بویله در : غضب و شهوت غریزه لرینی ؛ هیچ بر مربی انسانک نلندن سوکوب چیقارده من . فقط تربیه ، تعلیم ، ریاضت و مجاهده سایه سنده بونلر تعدیل ایتدیریله بیلر ، ایشته بزم تبدیل اخلاقدن مقصد من بوطرز بر تعدیلدر . یوقسه جبلی اولان خویلرک بالکلیه قلع و قمع دکلددر . چه ، نکه بو حال غیر ممکندر .

جبلت و طبایع بشریه مختلفدر . بعض انسانلر قولایقله قابل اصلاح اولدقلری حالده بر طاقملرینک تعدیل اخلاق ایده بیللمه لری پک چوق و قته و خبلی همت صرفنه لزوم کوسرر .

مدالی اعدادیسی مدیری

م . شمس الدین

تسلیم

حق و حقیقت

تاریخ اسلامیه دئر دو قنور دوزینک اثر غرضکارینه قارشی ردیه

— ۴ —

وحی ربانینک مراتب عدیده سی واردر

(وحی) ک لغه واصطلاحاً تفسیری : کتب لغته نظر اولندقدده (وحی) لفظنک قلبه الهام ایتک ، سرعتله کلوب کچمک ، یازی یازمق ، ایلاچی کوندرمک ، کیزلیجه لفردی سولیک کبی بر طاقم معنالرده استعمال اولندیفنی کورولور . لکن قول تحقیقه کوره بومعانی هب معنای واحدک فروعیدر . مفردات راغبده تصریح اولمشدرکه (وحی) ماده سی فی الاصل اشارت سریعه معنایه موضوعدر . بویسه باش و کوزله ایما صورتی و حروفدن عاری صوت و صدا واسطه سی ایله اولدیفنی کبی رمز و تعریضی حاوی کلام ، کتاب ، الهام و بالواسطه افهام مرام

علیه السلام من محکم اولان (یا بنی انی اری فی المنام انی اذبحک فانظر ماذا ترى) [٤] نظم جلیلی ایلده ثابتدرکه حضرت مشارالیه رؤیاده واقع اولان بو اشارت ایله اوغلی اسماعیل علیہ السلامی قربان ایتمه شروع ایتشیدی .

رسول ذی شان علیه صلوات الرحمن اقدیمزک جناب رب العزه (تعالی و تقدس) ی رؤیاسنده کوروب مظهر خطاب الهی اولملریده بومرتبده داخل اولدینی درکار ایکن (مواهبالدنیه) ده قسم تاسع عد اولنمسی غریبدر .

تبرکاً بوقییلدن بر حدیث شریف نقل ایدم . بوحیدنی امام احمد بن حنبل « رح » ایله ترمذی و طبرانی و سایر اصحاب تخریج امام زهری طریقله معاذ بن جبل و عبدالله بن عباس (رضوان الله علیهم) حضراتندن مرفوعاً روایت ایدیورلر .

(اتانی اللیلة ربی فی احسن صورة فقال اندری یا محمد فیم یختصم الملاء الاعلی قلت لا فوضوع یدیه بین کتفی فوجدت بر دها بین یدیه فعلمت ما فی السموات وما فی الارض فقال یا محمد هل تدری فیم یختصم الملاء الاعلی قلت نعم فی الکفارات والدرجات الخ) ترجمه سی : بویکیجه رسم (تعالی شانه) بکا احسن صورتده کلدی [مرادنبوی جناب حقک رؤیاده کورونمسی در . بر روایتده (فی المنام) قیدیده مصرحدر . [٥] رؤیاده

(٤) ای اوغلیجفرم ! بن عام مقامده مکرراً سنی ذبح ایدر اولدینی کوریورم . ایمدی سن تفکر ایتده رایکی بکا سوبله ! اکر ابراهیم علیه السلام رؤیاسنده کوردیکی بوحالنی طرف ربانیدن امر طرزنده تلقی ایتش اولسه ایدی ایقاع ذمه تصدی ایتزدی . امر قطعی آلمش ایکن اوغلیک موافقت ایدوب ایتیهجکنی آکلامی ایچون استشاریه لزوم کورمسی مصالح عیدیه فی متضمندر . ازجمله تسلیمیت کوستردیکی تقدیرده اجر و ثوابی تزیید ایدمک . مخالفت ابرازی صورتنده ده اوکا کوره داورانمی لازم کلهجک ایدی . اوغلی انا عیال علیه السلامک (یا ایت اقل مأثور مستجدنی ان شاء من الصابرين) قول کریمیه افاده بیورولان جوابی ایسه اشارت مزبوردهک امر الهی به محمول اولسنه بوجه صراحت دالدر .

معنای شریفی : ای باباجم ! سن مأمور اولدینک ایشی همان ایشله . ان شاء بنی صابرين زمره سندن بولورسک .

مشار الیهما حضراتنک موفق بیورلدقلری کمال اخلاص و مطاوعتلی سایه سنده بو امتحان دهشتناکده نائل سلامت و مظهر انواع فوز و سعادت اولدقلری ایسه معلومدر .

(٥) حافظ محمدالدین ابن کثیر دمشق (علیه الرحمة) ده تفسیر جلیلرنده بوحیدشک حالت منامه محمول اولدینی تهریحله یقظه حاله دائر اولمسی توهم ایدنلرک کلامنی جرح و تزییف بیورمشلردر . آنجق مشار الیهک اوقدراعتالیله بولاقده طبع ایدلش اولان تفسیرلرنده بویوک بر سهو تربیب بولندینی اخطاره لزوم کورمگنده یز . شویله که اوراده معاذ بن جبل (رض) روایتیه مذکور اولان حدیث شریفک ایتداسنده واقع (انی قت من اللیل فصلیت ما قدرلی فنفعت فی صلاة فاستیقظت فاذا انا بری عز وجل فی احسن صورة) عبارده سنک حاوی اولدینی (فاستیقظت) تعبیری یا کاش باصلمشدر . طوغروسی جامع ترمذی به بالمراجعة کوزمه کوردیکم اوزره (فاستیقظت نوماً) اوله جق در .

رنک بویله اولمسی ذاتاً طبیعیدر . چونکه اکر نسخه مطبوعه طوغری فرض اولسنه مؤلف مشار الیه حکم سابق نه ببناء ویره بیلیدی ؟ آچققدن آچیغه راوی حدیثک افاده سنه متافی اولوردی .

بوتصحیحه نظراً معنای مفاد : اولجه بکا اثنای صلاتده تعاس « خفیف اوتقو » عارض اولدی . مؤخرآ آغیرلشدی . نوم عادیه انفلاب ایتدی . وواشاده ربم (تعالی شانه) برمثال قدسی ایله تجلی ایتدی . بکا کوروندی . دیمک ولور .

طریقیهده اوله بیلدر . بناء علیه معانی مذکوردهنک هیچ بری معنای اصلی دکادر . [١]

اصطلاح علم کلامده (وحی) درگاه الهیدن انبیای عظام و ملائکه کرام حضراتنه - ذکر اولنه جق مراتب و اقسامک بریله - مصالح دین و دنیا به عائد بر حقیقت کشف و اعلام بیورلمقددر . مراتبدن مراد من انواع و کیفیات وحیدر .

برنجی مرتبه - رؤیای صالحه در . کرک نبوتدن اول ، کرک صوکرآ اولسون بخاری شریفده کی سالف الذکر (فکان لایری رؤیا الاجاءت مثلی فلق الصبح) عبارة علیه سیله افاده قلندینی اوزره رسول اکرم اقدیمزه نبوت احسانی تقرب ایتدیکه هنکامده ، جبل حراده خلوت و انزوا تحبیب بیورلدینی آتی آی مدت ظرفنده کوردکلری رؤیالر هب بوقییلدندی . قبل النبوه واقع اولان وحی ربانی بر حکم شرعی احتوا ایتموردیسهده مؤخرآ ورود ایدمک انواع وحیه اساس تشکیل ایدیوردی ، بوسایهده ذات رسالتپناهی به انس و الفت حاصل اولیوردی . حق روایت موثوقه به نظراً نبوت احسان اولنان کیجهنک ایتداسنده رسول ذی شان اقدیمز جناب جبریلی اولا رؤیاسنده کورمش حالت یقظهده ایفا ایتدیکه - جلد اولده مذکور - معاملات قدسیت سمائی تماماً عالم منامده ایفا ایتشیدی . چونکه قوه بشریه ملاقات ملائکه به باشقه صورتله تحمل ایدرمزدی .

رؤیای انبیانک محض الهام سببجانی اولمسی حضرت ابراهیم

[١] ایضاح مرام ایچون امام راغب اصفهانینک بیانی تلخیص ایدیورم . وحی ماده سنک معنای اصلیمی اشارت سربعدن عبارتدر . یعنی کرک حسیه کرک معنویه اولسون (بعضی ائمه لغت آخر کیمسنک آکلامی قابل اولیه جق طرزنده افاده خصوصیهدن عبارت قلیورلر . قال ابواسحق الوسی اعلام فی خفاء و لذلك صار الالهام یسمى وحياً وكذلك الایاء و الکتابه . راغبکده افادات آتیه سندن آکلاشلدیفنه کوره مرادی بودر . بنابرین تعمیم سانی علاوه ایتدک) بومعنائک تحقیق اعضا و جوارحک بریله ایا و اشارت ، کدک آرزو اولنان کیمسنک آکلاجهجی طرزنده ابراز کتبات و نصب علامت و رمز و تعریفی حاوی کلام ، ترکیبدن عاری صدای خاص ایله اوله جفی کبی باشقه درلو و سائط ایلده اوله بیلدر . (وحی) ک مشتقاقی اولان افعال قرآن کریمک یکجوق موافقده معنای لغوینک فروغنده مستعملدر . مثلاً فرزند مبارکلری یحیی ع . م ک قدمهاده عالم شهود اوله جفی تبشیرینه فائل اولمسی اوزرینه اوچ کون دنیا کلامی ایتمه مکمل مأمور بولندینی . شاده کی احوالی حاکی اولهرق حضرت زکریا حقنده وارد اولان (فخرج علی قومه من المحراب و اوحی الیه ان سبحووا بکرة و عشیا) نظم جلیله کی « ایحا » بوقییلدندر . مشارالیه حضرتلری تقدیرات سبحانییه مواظبه اولمکده عرض شکرانده بولملری ایچون امتنه مسرت واقعه سنی افهام صدنده مجرد شفتینی تحریک ایتک یاخود شهادت یارمنیله اشارت مخصوصده بولتی و یا یازی یازمق صورتیه رض و ایمایه مجبور اولمشیدی . ذکر ایدمکمز شومعنازلدهده مستعملدر : و سوسه (و ان الشیاطین لیوحنون الی اولیائهم) . نبی اولیائنه الهام (و اوحینا الی ام موسی) . تسخیر طبیعی (و اوحی ربک الی انجیل) . انبیا و سائطیله اعلام (و اوحینا الیهم فعل الخیرات و اقام الصلاة) . (و اذ اوحیت الی الحواریین) ، امر ، لوح و قلم دلالتیه . ارشاد (اذ یوحی الی الملائکه) چونکه بونظم جلیله صوکرآ کی معنائک ایکسیده جاژدر .

حریفك النذن قور تولق ایچین خاطر مه بر حیلله کلدی. یانی باشمزه
طوران بر آخونده توجهله :

— حضرت! بو حریف سزه نهدن سب ایدیور؟ دیدم. آخوند،
یونی ایشدنجه قویون صاحبنه طوغرولدی. بن اوندن اول کیدوب :
— به آدم! بکا سوکدك، صایدك. هادی نه ایسه. فقط شوذات
محرمدن نه ایستورسك كه عیالسه سب ایدیورسك؟ دیدم. آخونده کلوب :
— بی خنزیر! نه خنط ایدیورسك؟ دییه باغیردی. مخاطبی ده
اوکا مقابله ایتدی. بر بریله سوکوشمه یه، مؤخر آده دوکوشمه یه
باشلادیلر. بن، همان قویونك کووده سیله پا هاری قالدیرتوب اونلری
کندی حالارینه بیراقدیم. قلعه اهالیسنك بر قسیمی آخوندی، بر قسیمی ده
اوبرینی التزام ایله دیکي جهته منازعه بویودی و برایکی ساعت سوردی.
میانجیلرک غیرتیه غرغا باصیلقدن صوکر ایزم قویون صاحبی، ایکی
قاب بوغورت، ایکی صومون اكمك، قیزارمش بر قوزی ایله ایکی
قویونی حامله کلدی. بکا تعظیما تده بولوندی. براز اولکی حالیه
شیمدیکي حالی تعجبی موجب اولدینی جهته حکمتی صوردم.
— محمد سرور خان قندهار والیسی ایکن بکا ظلم ایتشدی.
اونك انتقامی سزدن آلمق ایستهم. دیدی.

محمد سرور خان بوراده ایکن اونی بیرا قوبده بنله نیچون منازعه
چقاریور دك؟ دیه صوردم.

— اونی قندهار حکومتنه سز تعین ایتشدیکز. جوانی ویردی.
عاقل بر ذات اولدینی سوزلرندن آکلادیم بو آدهله برایکی ساعت
قونوشدقن صوکر ایزمیتی متعاقب یاتوب او بودم.

ایرته سی کونی تکرار یوله چیققدق وشدتلی بر فیرطنهك توزی،
طوپراغی اراسنده قطع مسافه ایتدك. قوناق محله یاقلاشینجه :

— ایکی سواری ایله بورانك سرکرده سی استقباله کلیور. دیدیلر.
داها اوکلزدن اول آدم لرندن بری ورود ایدوب :

— (شاه جهان بادشاه) استقبالكزه کلیور. پیاده اولارق
قارشینه چیقوب قولتوغنه کیرمه لیسکز. دیدی. بوتکلیف اوزهرینه :

— نه یابه جغز؟ دییه عمجهم بکا سوردی.
— باقلم، آکلایلم. دییه رك ایلرله دم. ایکی کیشیك بزه طوغرو

کلدیکی کوردم. بردانه سنه :

— پادشاهکز زده در؟ دییه سؤال ایتدم.
— آرقه داشمدر! جوانی ویردی. پادشاه دنیلن بو آدم

بر اختیار ایدی که صیرتنه الوان پارچه لرندن دیکلیمش و بعض محله یامالر
اورولمش اسکی بر پوستکی لابس ایدی، باشنده بر صاریق صاریلی

ایدی که کیردن نهرنکده اولدینی آکلایشیلا میوردی. بونك التده ده
اوزون برکلاه واردی. آباغنه چیزمه یینه یون چوراب کیمشدی.

برده ری ایله بر کیمکدن عبارت بر قیصر اغه بنمشدی که حیوانك دیزلرینه
واییدن معمول دیزکینه کوچك چینغراقلر طاقیلیمشدی.

آدمجغزك شوطور عجینه قارش کولومسه مکدن کندیمی آلامادم
ویانه یاقلاشهرق :

کورون ذات مرئی اولیوب مثالی اوله جفی امر آشکاردر. جاب بارینك
مثلی یوق ایسه ده مثالی اوله بیلور (ولله المثل الاعی) بویله بر مثال
کوروبده مظهر خطاب الهی اولان ذات باری تعالی حضرتلرینی
کورمش عد اولنور. [نصلکه (بنات احمدیه) نك جله. اولی اوائلنده
ایضاح اولمشدر] بیوردی که : یا محمد! مله اعلانك نهیه دائر محاوره
ایتدکریخی بیلور میسك؟ دیدم : خایر یارب. در عقب النی اوموزلرم
آره سنه وضع ایلدی. بن اونك سریندکي مملرم آره سنده حس
ایتدم و اوسایه ده ارض و سماده موجود بالجه کائناته آشنا اولدم. بعده
سؤال مذکور تکرار بیوردی. دیدم که : اوت! بیلورم، کفارات
ایله درجانتک تعیینده اختلاف ایدیورلر.

کفارات : ادای صلاتدن صوکر ایزم سجدده مکك «خروجده
تانی»، جماعته مبادرت، وضویی اكله دقت دن عبارتدر (صدق
یا محمد) بیوردی. بویله یاشایان کیمسه خیر ایله یاشار، سعادت اچنده
اولور. و بوتون خطیئاتندن خلاص بولور. دیدکدن صوکر ایزم تکرار
خطابه شو یله بیوردی : ادای صلات عقینده بکا ششو وجهله دعا
ایتمیسك «اللهم انی استلک فعل الخیرات وترك المنکرات وحب المساکین
وان تغفر لی و ترحمی و تتوب علی و اذا اردت بعبادك فتنه قبضنی الیک
غیر مفتون» معنای شریفی : یا الله سندن ایسترم که عنایتکه بن بوتون
خیراتی ایشله ییم، بالجه منکراتی ترك ایدیم و کافه مسا کینی سهویم
وسن بنی رحمت و مغفرتکه نائل، بکا توبه خالصه میسر قله سک،
قولارینه بر فتنه، «ابتلا و عقاب» مراد ایلدیکنده بنی ظهور فتنه دن
اول حضورکه قبض ایله ! بعده دیدم : درجات ده اوچدر. اخوان دینه
بندن سلام، محتاجینه اطعام طعام، ناس و یقوده ایکن صلات لیلله
اهتمام. ینه (صدق یا محمد) بیوردی.

مناسترلی اسماعیل حق

افغانستان

امیر عبدالرحمن خان

ما بدم

اون برکون صوکر ایزم (کا کر) اراضیسنده بر قلعه یه واصل اولدق.
یزم یولداشلر، کندیلری ایچین ییه جك تدارك ایلرله دیلر. بن ده بر قویون
بولدوروب یکریمی روپییه مقابله ده ایتدم. تمام کسیدیرده حکم
صیراده بابی کلوب :

— قویونی صاتمقدن واز کچدم آلك یاره کزی، ویرك قویونمی.
دیدی. موافقت ایدمرك قویونی تسلیم ایله یه حکم ائاده تکرار صاعما یه
راضی اولدی. بونك اوزرینه قویون کسیدیدی. بعد الذبح حریف
پارملری اوکه آتدی و :

— قویونی دیری اوله رق اعاده ابدك! دیدی.
— بوکا مقتدر دکم. ایسترسك هم پارملری آل، هم ده قویونك
لاشه سی کوتور. جوانی ویردم. سوزمی دیکله مه یه رك غوغایه باشلادی.